

**ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

**ВІННИЦЬКИЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
ІНСТИТУТ**

**НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
ВІННИЦЬКОГО ІНСТИТУТУ УНІВЕРСИТЕТУ
«УКРАЇНА»**

«ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ»

**МАТЕРІАЛИ VI МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

16 травня 2019 року, м. Вінниця

Вінниця – 2019

УДК 001.371.2(08)

ББК 72Я431

П-34

Відповідальний за випуск: О.В. Омельченко.

Редакційна група Вінницького інституту Університету «Україна»: Г.В. Давиденко (головний редактор), С.Ю. Ілініч (заступник головного редактора), О.В. Омельченко (укладач, відповідальний за випуск), В.В. Швед, Н.І. Костенко.

Рекомендовано до друку вченою радою Вінницького соціально-економічного інституту Університету «Україна» (протокол №6 від 05.07.2019 р.).

Дизайн та верстка: О.А. Закладній.

Інклюзивна освіта: досвід і перспективи. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, 16 травня 2019 р. / За заг. ред. Г.В. Давиденко. – Вінниця : ТОВ «Ніланд-ЛТД», 2019. – 114 с.

У збірнику вміщено матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Інклюзивна освіта: досвід і перспективи», 16 травня 2019 р., а також наукові публікації членів наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Вінницького інституту Університету «Україна».

Розглянуто світовий досвід упровадження інклюзивного навчання: здобутки та основні проблеми; досліджено педагогічні технології інклюзивного навчання: традиції та новаторство; висвітлено процес соціальної та психологічної адаптації осіб з інвалідністю до навчання в умовах інклюзії; приділено увагу правовим та економічним аспектам формування системи інклюзивної освіти в Україні.

© Вінницький інститут
Університету «Україна», 2019

закладі освіти. URL: <http://d-grand.com/inforaciiny-portal/iak-stvoriti-inkliuzivne-seredovishche-u-zakladi-osviti>

3. Кириченко В.І., Єжова О.О., Нечерда В.Б., Тарасова Т.В., Хомич О.Л. Формування просоціальної поведінки учнів в умовах превентивного виховного середовища загальноосвітнього навчального закладу: монографія. Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2016. 244 с.

4. Силаева О.А., Кисляков П.А. Психолого-педагогические основы формирования просоциального поведения личности в образовательных системах. Материалы VII Международной студенческой научной конференции «Студенческий научный форум». URL: <https://scienceforum.ru/2015/article/2015017207>"><https://scienceforum.ru/2015/article/2015017207>

***МАЙСТРЕНКО Т.М.**, старший викладач
кафедри соціальної та практичної психології,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка;
ОМЕЛЬЧУК Н.В., студентка 4-го курсу,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка*

ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙМАННЯ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

У світі у цілому та в Україні зокрема існує тенденція до зростання кількості дітей з інвалідністю. На даний момент права та можливості дітей з інвалідністю починають активно обговорюватися. І хоч зараз замість терміну «людина-інвалід» в обіг увійшли терміни «людина з інвалідністю», «людина з обмеженими можливостями», «людина з особливими

потребами», проблема від того не вирішилася.

Дітям з інвалідністю часом буває складно взаємодіяти з іншими. Адже інвалідність – це певні обмеження та нерівні можливості. Ставлення суспільства до цієї категорії дітей є неоднозначним – від ізоляції до прагнення інтегрувати їх у суспільне життя. Найефективніше було б розпочинати інтеграцію людей з інвалідністю з дитинства, що і робиться зараз шляхом впровадження інклюзивної освіти. Кожна дитина з інвалідністю хоче бути на рівні зі своїми однолітками, але в неї не завжди це виходить. Це пов'язане з тим, що у кожної здорової дитини складаються свої уявлення про дітей з особливими потребами. Розуміючи уявлення підлітків про дітей з обмеженими можливостями, можна буде допомогти таким дітям інтегруватися у суспільство.

На основі сучасних досліджень можна виділити певні сфери, в яких виникають проблеми у дітей та молоді з обмеженими можливостями: якість та доступність медичного обслуговування; матеріальне забезпечення; підготовка дітей до самостійного життя; вільне пересування.

Наше дослідження мало на меті виявити, як підлітки сприймають дітей з інвалідністю. Дослідження особливостей сприймання дітей з інвалідністю проводилося за допомогою методу вільних асоціацій. Вибірка складала 30 учнів 8-го та 9-го класів. Їм було запропоновано надати 10 слів-асоціацій на стимули «дитина з інвалідністю» та «дитина з обмеженими можливостями», зважаючи на те, що в офіційному та повсякденному обігу функціонує сьогодні кілька термінів. Але на початковій стадії дослідження виникла проблема з тим, що підлітки просто не могли надати усі 10 слів. Тому було прийнято рішення про зменшення кількості слів-асоціацій до 5. Навіть після цього багато підлітків все ж таки не змогли надати всі асоціації. Також виникли певні проблеми із словами-стимулами. Тому, що учні почали заплутуватися в поняттях. Багато з них вважає, що це два різних,

але дотичних поняття.

На стимульне слово «дитина з інвалідністю» було надано 71,8% асоціацій.

У ході аналізу асоціацій було розділено на кілька груп та визначено відсоткове представлення кожної з них:

1. Співчуття, емпатія до дитини з обмеженими можливостями – приблизно 4% респондентів має таку асоціацію.

2. Акцентування на їхній неповноцінності – 2,2% досліджуваних.

3. Асоціації пов'язані з наявністю фізичних вад та певних обмежень (без рук, без ніг, не ходить, паралізована, не встає) – 23,7% підлітків.

4. Асоціації пов'язані з медичною сферою – 6% досліджуваних.

5. Акцентування на їхній особливості – 7,4% респондентів.

6. Асоціації, пов'язані із соціальною сферою (пільги, пенсія) – 1,5% підлітків.

7. Розуміння потреби у допомозі – 5,2% респондентів.

8. Розуміння їхніх емоцій (сумний, боляче, самотній) – 9,6% підлітків.

9. Асоціації пов'язані з роботою аналізаторів – 4,4% досліджуваних.

10. Інші – 8,8% досліджуваних.

11. Інше (наявність злоякісних пухлин, проблеми з серцем, загальні поняття – хвороба, хвора тощо) – 15,5% досліджуваних.

На стимульне слово «дитина з обмеженими можливостями» було названо 76,6% асоціацій. Вони розподілилися таким чином:

1. Співчуття, емпатія до дитини з обмеженими можливостями – приблизно 1,5% досліджуваних.

2. Акцентування на їхній неповноцінності – 1,5% досліджуваних.

3. Асоціації пов'язані з наявністю фізичних вад та певних

обмежень – 20% підлітків.

4. Асоціації пов'язані з медичною сферою (візок, лікарня) – 3% респондентів.

5. Акцентування на їхній особливості – 3,7% підлітків.

6. Асоціації пов'язані із соціальною сферою – 0% підлітків.

7. Розуміння потреби у допомозі – 4,4% досліджуваних.

8. Розуміння їхніх емоцій – 15% підлітків.

9. Асоціації пов'язані з роботою аналізаторів (не чує, не бачить) – 12% досліджуваних.

Таким чином, в уявленні підлітків дитина з інвалідністю асоціюється з добре помітними фізичними вадами, недоліками та із фізичною обмеженістю. Тобто мова йде саме про зовнішній вигляд таких дітей та видимі зовнішні прояви хвороби. Майже не беруться до уваги особливості, пов'язані із проявом співчуття до таких дітей, потребою у медичній допомозі та необхідним соціальним захистом.

Дитина з обмеженими можливостями сприймається підлітками як та, що має видимі фізичні вади та недоліки і обмеження (не ходить, лежить); переживає негативні емоції, обумовлені їх станом. А також як та, що має проблеми у роботі з аналізаторами (не чує, не бачить). Підлітками майже не береться до уваги потреба таких дітей у допомозі, співчутті та у соціальному захисті.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО.....	3
---------------------------	----------

РОЗДІЛ 1. СВІТОВИЙ ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ: ЗДОБУТКИ ТА ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ

<i>Качалова Т.В., Черненко Т.В.</i> Шляхи реалізації європейських інклюзивних цінностей і принципів в освітньому середовищі закладу вищої освіти	6
<i>Коровська А.М.</i> Технології роботи педагога та асистента вчителя в закладах освіти з інклюзивною формою навчання: світовий досвід та новаторство	12
<i>Садова І.І.</i> Інклюзивна освіта: вимога сьогодення	17

РОЗДІЛ 2. ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ: ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО

<i>Косовець О.П.</i> Синхронне навчання інформатики учнів з особливими потребами	21
<i>Костюкова О.М., Скіданов О.</i> Екскурсійна справа – важлива складова інклюзивної освіти	25
<i>Легка Ю.В.</i> Вимоги до умов перебування дітей з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти	30
<i>Матковська І.А.</i> Classroom by Google – хмарна система дистанційної підтримки уроків	35
<i>Мельничук Л.Б., Шкабаріна М.А.</i> Формування готовності майбутніх вчителів початкової школи до роботи з дітьми з особливими потребами	39

РОЗДІЛ 3. СОЦІАЛЬНА ТА ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ДО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ

<i>Дерев'янка Н.З.</i> Інклюзивне освітнє середовище як сприятлива сфера для розвитку просоціальної поведінки	45
<i>Майстренко Т.М., Омельчук Н.В.</i> Особливості сприймання дітей з інвалідністю	49
<i>Острянко Т.С.</i> Вплив інклюзивної форми навчання на розвиток учнів загальноосвітнього навчального закладу	53
<i>Сікорська Л.Б.</i> Особливості саморегуляції у похилому віці	57
<i>Сотнікова К.К.</i> Психологічний супровід дітей з особливими потребами в умовах інклюзивної освіти	62
<i>Стець В.І.</i> Основні напрямки роботи з сім'ям, які виховують дитину з порушеннями психічного розвитку	67
<i>Чаланова Р.І., Глущенко І.І.</i> Обґрунтування застосування арт-терапії в системі інклюзивної освіти	74

РОЗДІЛ 4. ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

<i>Паливода Т.В.</i> Стратегія правового регулювання інклюзивного навчання в закладах освіти сфери культури України	81
<i>Цуркан Т.Г., Колодій Я.А.</i> Розвиток професійної компетентності спеціаліста інклюзії крізь призму реформ нової української школи	84
ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ	90